

Mardin Odaları/Borsaları Fehri Akademik Danışmanlığı İktisadi Veri Desteği

TÜRKİYE’NİN MAL-HİZMET TİCARETİNE İLİŞKİN VERİLER-2023

Prof. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
[mbekinci\(at\)hotmail.com](mailto:mbekinci(at)hotmail.com)

Ana ve alt kalemler itibariyle mal ticareti verileri, Tablo 1-2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Dış Ticaret Bileşimi (milyon \$)

	2022	2023	Değişim (23/22) (%)
İHRACAT (FOB)	254,170	255,412	0.5
İTHALÂT (CIF)	363,711	361,764	-0.5
DIŞ TİCARET DENGESİ	-109,541	-106,352	-0.3
İHRACAT / İTHALÂT (%)	69.9	70.6	

Kaynak: TÜİK

2023 yılı ihracatı 255 milyar Dolar, ithalâtı ise 362 milyar Dolar civarındadır. 2022 yılına göre ihracatta %0.5 civarında yükseliş, ithalâta ise yine %0.5 oranında azalış meydana gelmiştir. Buna paralel biçimde, dış ticaret açığında ise nispi bir azalış meydana gelmiş olup oran %0.3’tür. Bununla bağlantılı olarak 2023 yılında ihracatın ithalâtı karşılama oranı 2022’ye göre artmış olup %70.6 olarak gerçekleşmiştir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 2: Geniş Ekonomik Gruplar Sınıflamasına (GEGS) Göre Dış Ticaret Bileşimi (bin \$)

	2022	2023	Değişim (23/22) (%)
İHRACAT			
Sermaye (Yatırım) Malları	29,035	33,613	15.77
Ara (Ham madde) Mallar	133,417	128,852	-3.42
Tüketim Malları	89,812	90,669	0.95
Diğer	1,906	2,278	19.52
İTHALÂT			
Sermaye (Yatırım) Malları	40,535	52,696	30.0
Ara (Ham madde) Mallar	292,437	261,165	-10.69
Tüketim Malları	30,482	47,630	56.26
Diğer	256	272	6.25

Kaynak: TÜİK

2023 yılında, mal sınıflamasına göre dış ticaret bileşimi açısından ihracat alt kalemleri, sırasıyla şöyledir: ham madde, tüketim, yatırım ve diğer mallar. Aynı dönemde, ithalât alt kalemleri de karakteristik yapısını sürdürmüş olup sırasıyla şöyledir: ham madde, yatırım, tüketim ve diğer mallar (Bkz. Tablo 2).

Mardin Odaları/Borsaları Fehri Akademik Danışmanlığı İktisadi Veri Desteği

TÜRKİYE’NİN MAL-HİZMET TİCARETİNE İLİŞKİN VERİLER-2023

Prof. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
[mbekinci\(at\)hotmail.com](mailto:mbekinci(at)hotmail.com)

Alt faaliyet dalları itibariyle hizmet ticareti verileri Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Hizmet Ticareti Gelişmeleri (milyon \$)

	2021	2022	2023
HİZMETLER DENGESİ	32,620	52,949	52,559
1) Gelir	62,645	93,017	101,669
2) Gider	30,025	40,068	49,110
1) İşlem Gören Mallar (Başkasına ait Fizikî Girdiler için İmalât Hizmetleri)	129	253	888
2) Tamir ve Bakım	868	1,117	1,587
3) Taşımacılık	13,109	19,028	16,868
3.1) Yolcu	6,631	15,673	19,522
3.2) Navlun	3,770	329	-1,940
3.3) Diğer Taşımacılık	2,708	3,026	-714
4) Turizm	25,947	40,601	41,594
5) İnşaat	250	263	287
6) Sigorta ve Emeklilik	-1,271	-1,680	-865
7) Finans	-135	-71	-114
8) Fikrî Mülkiyet Hakları Kullanım	-2,409	-2,480	-3,123
9) Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi	-604	-565	-715
10) Diğer İş Hizmetleri	-2,470	-2,861	-2,977
11) Kişisel, Kültürel ve Eğlence	-110	-84	-126
12) Resmî	-684	-572	-745

Kaynak: TCMB

2022 yılına göre 2023 yılında hizmet ticareti az da olsa gerilemiştir. Nitekim, 2022’de 53 milyar Dolar olan net hizmet geliri, 2023’te 52.6 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2022’ye göre bu meblağda %0.7 oranında azalış meydana gelmiştir. Öte yandan, alt kalemler itibariyle de değişkenlikler söz konusudur. Bu çerçevede, kimi kalemlerde artış, kimilerinde ise azalış meydana gelmiştir. 2023 yılında Türkiye’nin net gelir sağlayan başlıca hizmet alt sektörleri, sırasıyla; turizm, taşımacılık ve tamir-bakımdır (Bkz. Tablo 3).

TÜİK istatistiklerine göre, 2023 yılında Türkiye’yi ziyaret eden kişi (yabancı turist+yurtdışı ikametli vatandaş) sayısı 67,760,529’dur. Bu sayı 2022’de 58,641,322 idi. Yurt dışını ziyaret eden Türkiyeli turist sayısı ise 11,067,359’dur. Bu sayı 2022’de 7,266,773 idi.

Öte yandan gelirden ve giderde de ziyaretçi sayısındaki artışla paralel biçimde yükseliş meydana gelmiştir. Nitekim, 2022 yılında toplam turizm geliri (yabancı turist+yurtdışı ikametli vatandaş) 49,857,030,000 \$ iken, 2023 yılında 55,874,176,000 \$’a yükselmiştir. 2022 yılı turizm gideri (Türkiyeli turist) ise 5,098,884,000 \$ iken, 2023 yılında 8,429,980,000 \$ olarak gerçekleşmiştir.